

Actualiteiten Jeugdstrafrecht

Advocatenpunten

8 oktober 2024

Eva Huls

Agenda

- Actualiteiten
 - politiek
 - wetenschap
 - wet
- Jurisprudentie

Politiek, regeerprogramma

Hst 8, par. 7 Straffen en beschermen, Jeugdcriminaliteit

“We beschermen jongeren en hun gezinnen die vanwege de kwetsbare positie waarin zij verkeren bedreigd of verleid worden door (herhaalde) criminaliteit. Dit vergt een integrale aanpak van preventie én repressie. Voorkomen moet worden dat jongeren in de criminaliteit belanden of daarin doorgroeien en/of recidiveren. Daarom continueert het kabinet de bestaande aanpak van jeugdcriminaliteit, inclusief het programma Preventie met Gezag. Daarbij wordt ingezet op gebruik van kansrijke en bewezen effectieve interventies, zoals Alleen jij bepaalt wie je bent.”

“Hiernaast is het van belang dat de straf passend is. Dat betekent licht waar het kan en zwaar waar het moet. **In dat kader worden voorstellen uitgewerkt om het jeugdstrafrecht aan te scherpen, waaronder het verhogen van maximale straffen voor 14- en 15-jarigen, zodat bij ernstige misdrijven een passende straf kan worden opgelegd.**

Tevens wordt een uitgebreide motiveringsplicht in de wet verankerd die geldt wanneer bij ernstige misdrijven het adolescentenstrafrecht bij meerderjarigen wordt toegepast.

Ten slotte werkt het kabinet **aan extra mogelijkheden om ouders aan te spreken op hun verantwoordelijkheid in geval van delicten gepleegd door hun kinderen.**”

Aanbevelingen VN-Kinderrechtencomité

- a) Overweeg om de leeftijd van sr verantwoordelijkheid te verhogen naar **tenminste 14 jaar**.
- (b) Overweeg een herziening van de wet zodat het jeugdstrafrechtstelsel van toepassing is **op alle kinderen** die jonger zijn dan 18 jaar.
- (c) **Voorkom en beperk het gebruik van VH** door ervoor te zorgen dat kinderen die zijn aangehouden en beroofd van hun vrijheid zo snel mogelijk voor een competente autoriteit kunnen verschijnen om na te gaan of de vrijheidsberoving of het voortduren ervan overeenkomstig de wet is.
- (d) Monitor het gebruik van vrijheidsberoving om er zeker van te zijn dat het alleen gebruikt wordt als een **laatste redmiddel** en zo kort mogelijk en dat regelmatig gecheckt wordt of het beëindigd kan worden.
- (e) Zorg ervoor dat het **scheiden van een kind van andere kinderen** altijd zo kort mogelijk duurt en alleen wordt toegepast om het kind of anderen te beschermen en plaatsvindt in de aanwezigheid van of onder nauw toezicht van een juist opgeleide medewerker en dat de redenen en duur worden vastgelegd.

Aanbevelingen VN-Kinderrechtencomité

- (f) Zorg ervoor dat in alle delen van het Koninkrijk bij zaken waarbij detentie onvermijdelijk is kinderen **niet samen met volwassenen worden opgesloten** en dat de detentieomstandigheden in lijn zijn met de internationale normen.
- (g) Ontwikkel een **strategie om te voorkomen dat kinderen misdrijven plegen** in alle delen van het Koninkrijk, inclusief tijdige interventies gericht op kinderen jonger dan de leeftijd waarop ze strafrechtelijk aansprakelijk zijn.
- (h) Heroverweeg het routinematige gebruik van **DNA**-testen en -opslag bij kinderen die veroordeeld zijn voor bepaalde gespecificeerde overtredingen.
- (i) Onderzoek onderdelen van het **strafbladstelsel** waardoor kinderen die bepaalde misdrijven hebben begaan geen Verklaring Omtrent het Gedrag zullen kunnen krijgen, zoals vernietiging van het strafblad van kinderen die zijn vrijgesproken of hun straf hebben uitgezeten, inclusief voor seksuele misdrijven.

Verzamelbrief justitiële jeugd

Ontwikkelingen m.b.t. justitiële jeugd

Op 22 april 2024 heeft Minister Weerwind met een [verzamelbrief](#) de Tweede Kamer op de hoogte gebracht van de volgende onderwerpen.

1. JJI's en KVJJ's (zie ook Inspectiebericht over Zeist [Inspecties: Nog steeds risico's aan verblijf van jongeren in JC Zeist | Nieuwsbericht | Inspectie Justitie en Veiligheid \(inspectie-jenv.nl\)](#))
2. Herijking streefnormen voor doorlooptijden jeugdstrafrechtketen
3. Wachtlijst van jeugdige zelfmelders
4. Beleidsreactie op het WODC onderzoek “De toepassing van het adolescentenstrafrecht bij 16- tot 23-jarigen. Kenmerken van (strafzaken van) de doelgroep en motivering door de rechter”
5. Stand van zaken toezegging over onderzoek naar nazorg.

Motie Mutluer en Boswijk

van mening dat er nog veel onduidelijkheid is over de achtergronden van de explosies in wijken; verzoekt de regering een onderzoek te laten doen gericht op het fenomeen «explosies in wijken» en de aanpak daarvan, en de Kamer hierover te informeren voor de begroting van 2025

(8 feb 2024)

Inspectie

Jongeren wachten te lang op hun straf

De Inspectie JenV ziet diverse oorzaken voor de lange wachttijden. Zo ervaren alle organisaties personele krapte en is er een gebrek aan plaatsen in jeugdinstellingen, aan plaatsen voor taakstraffen en aan behandelplekken ná de straf. Daarnaast ontstaan vertragingen doordat organisaties elkaar onvoldoende of verkeerd informeren over de jongere en diens straf. Het kost tijd om alsnog de juiste informatie te krijgen. Strafrechtelijke gegevens komen daardoor vaak niet tijdig bij de organisatie die ermee aan de slag moet. Verder zijn voor het uitvoeren van (een onderdeel van) het strafproces van jongeren, medewerkers nodig die kennis hebben van het jeugdstrafrecht en van de ontwikkeling van jongeren. De Inspectie ziet dat het specialisme jeugd steeds meer onder druk komt te staan. Daar komt bij dat de jeugdstrafrechtketen geconfronteerd wordt met een verzwaring van de doelgroep en meer complexere zaken.

Reactie rechtspraak

Waar in de keten, dus bij welke organisatie(s), jongeren wachten is niet helder te krijgen. De organisaties zijn voor het doen van hun werk van elkaar afhankelijk maar als keten worden ze niet centraal aangestuurd. Elke organisatie volgt ook de voortgang van de jeugdzaken via een eigen systeem. Niet elk systeem alarmeert automatisch bij het overschrijden van een termijn. Er is geen gezamenlijk monitoringssysteem dat knelpunten signaleert in de jeugdstrafrechtketen.

Shutterstock, Hans Slegers

Synthese monitor jeugdcriminaliteit

Het doel van deze synthese is een beschrijving te geven van ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit in de periode 2000 tot en met 2023 met de nadruk op vijf meest recente jaren en deze ontwikkelingen nader te duiden door gebruik te maken van meerdere bronnen en actuele literatuur. We zoeken antwoorden op de volgende vragen:

- Hoe heeft de jeugdcriminaliteit in Nederland zich ontwikkeld in de periode 2000 tot en met 2023, met de nadruk op de laatste vijf jaren?
- Welke verschillen zijn er tussen subgroepen (onder meer demografische kenmerken), naar type delict en naar regio? Welke ontwikkelingen doen zich voor bij verschillende type sancties (Halt, OM- en ZM-afdoeningen)?
- In hoeverre is er sprake van mogelijke verjonging, verharding, concentratie of digitalisering van de jeugdcriminaliteit in Nederland?
- Welke verschillen zijn er tussen de ontwikkelingen in de geregistreerde criminaliteit in Nederland en omliggende landen (België, Luxemburg, Duitsland, Frankrijk)?

Cijfers Monitor jeugdcriminaliteit sept 2023 (WODC)

- Jongeren plegen niet steeds meer misdrijven op steeds jongere leeftijd.
- Geen aanwijzingen vaker verdacht/veroordeeld ivm ernstige geweldsdelicten
- Er kan verjonging zijn bij bepaalde soorten misdrijven of in specifieke regio's
- Recente stijging van ernstig geweld in de G4 valt op
- Online criminaliteit: Mogelijk dat daders overstappen naar digitale criminaliteit
- **Zelfrapportage:** Het % jeugdigen dat in 2023 zelf een (of meerdere) delict(en) rapporteert over het afgelopen jaar, is ruim een factor 10 hoger dan het aandeel verdachten of strafrechtelijke daders in dat jaar.

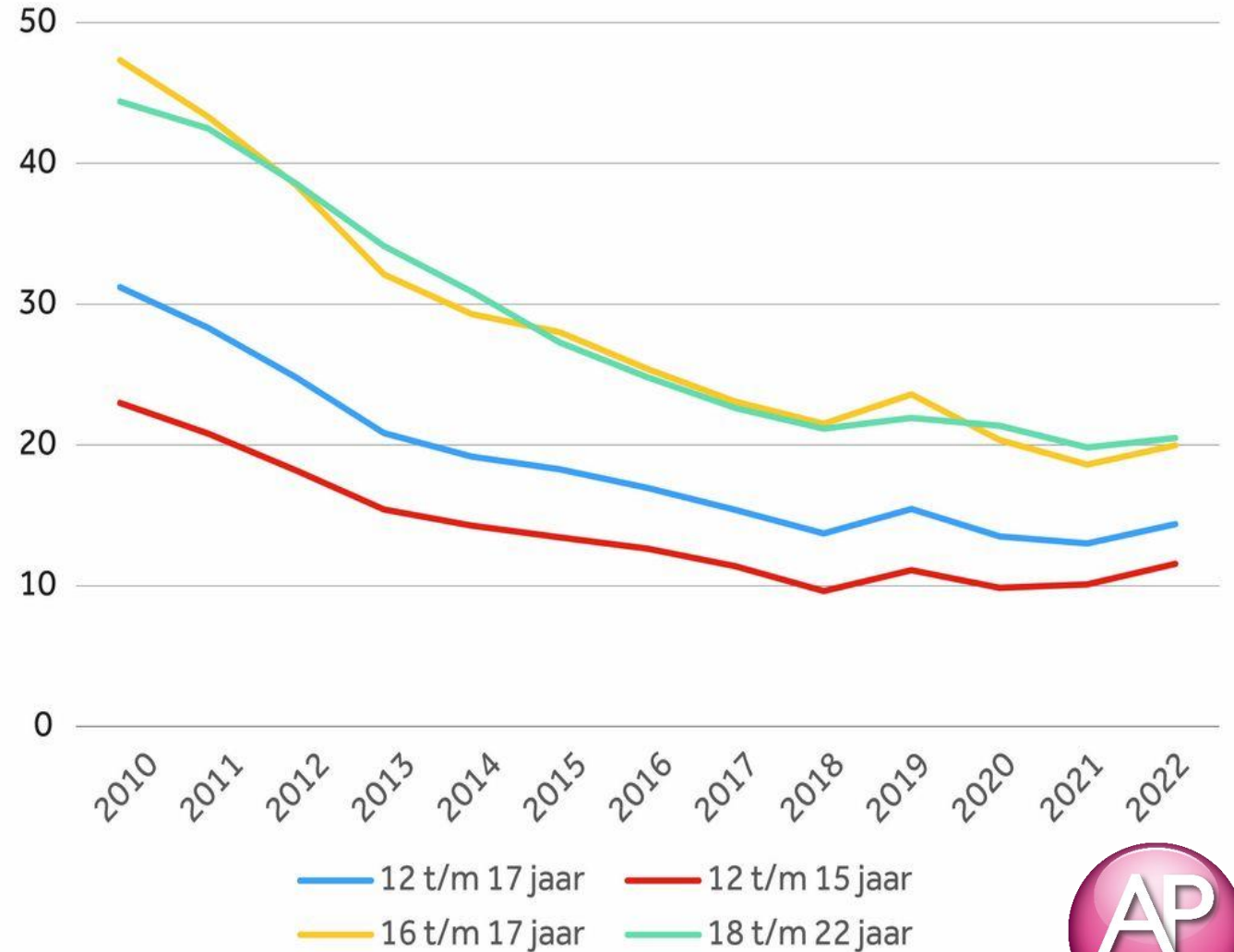

Cijfers jeugdcriminaliteit OM / WODC

- 2010 t/m 2021: halvering aantal jonge verdachten.
- 2021-2024: Stabilisering op kleine 40.000 minderjarige verdachten.
- 2022 afname 7% van het aantal misdrijfzaken met minderjarige verdachten

Geregistreeerde jeugdige verdachten

Per 1.000 leeftijdsgenoten

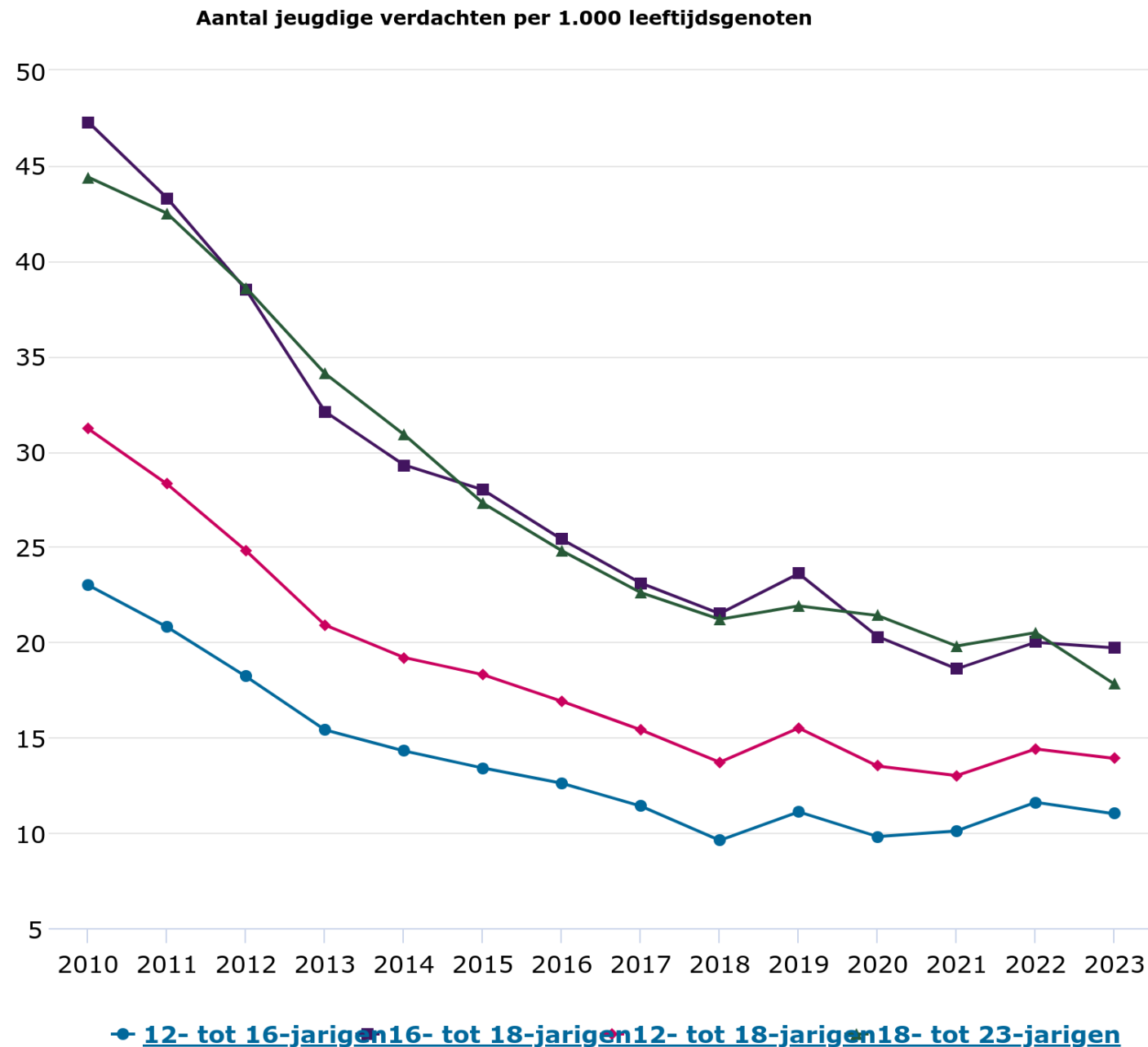
Verdachten - cijfers politie (BHV / WODC)

2010-2023: daling relatieve
aantal jeugdige verdachten

2023:

14 verdachten per 1.000
minderjarigen

18 verdachten per 1.000
jongvolwassenen.

Online jeugdcriminaliteit

Monitor jeugdcriminaliteit 2023 (WODC)

- Het aantal geregistreerde jeugdige verdachten van cyberdelicten is heel laag, maar wel toenemend.
- Cyber- en gedigitaliseerde delicten behoren tot de veelvoorkomende zelfgerapporteerde delicten door jongeren

Geldezels

- 1 op de 10 jongeren is wel eens benaderd om pinpas of bankrekening beschikbaar te stellen (onderdeel van zwaardere online criminaliteit). Bron Ned Ver van Banken (NVB)

Debat TK commissie JenV op 5 sept 2024

- Weinig inzicht ontwikkelingen tav jeugdige verdachten en strafrechtelijke daders van cybercrime
- Dat geldt ook voor online wapenverkoop
- Online criminaliteit is op landelijk niveau onbekend, onderzoek is hard nodig.

Onderzoeken

Plan- en procesevaluatie Mediation in strafzaken - [WODC](#)

- Van mediation in strafzaken wordt nog maar weinig gebruik gemaakt. Dat heeft niet zozeer te maken met de voorziening zelf. Professionals oordelen grotendeels positief over de ontwikkelde werkwijzen voor toepassing van mediation in de strafrechtpraktijk. Wel wordt de toepassing beperkt door de wijze van selectie van zaken en door knelpunten bij de inpassing in het reguliere strafproces. Professionals denken dan ook dat mediation in strafzaken vaker kan worden ingezet dan nu gebeurt.

Jeugdige veroordeelden voor (poging) doodslag: 2016 en 2021 vergeleken - [WODC](#)

- “Vanaf het begin van deze eeuw is het aantal 12- tot 23-jarige jeugdigen dat voor (een poging tot) doodslag is veroordeeld, meer dan gehalveerd. Vanaf 2016 zien we wel een stijging onder minderjarigen, vooral in de grootste steden, en een stabilisatie onder jongvolwassenen. Vaak gaat het om ruzies en meestal kennen dader en slachtoffer elkaar. Ook gaat het bijna altijd om jongens of jongvolwassen mannen. Ten opzichte van 2016 is er in 2021 vaker sprake van steekwapens bij zowel minderjarigen als jongvolwassenen, zien we dat er vaker een psychische stoornis bij jongvolwassen daders wordt vastgesteld en vindt het geweld minder vaak plaats in een groep of bij uitgaansgelegenheden. Deze toename in doodslagzaken bij minderjarigen lijkt niet door te zetten, want over 2022 en 2023 constateert het OM dat het aantal minderjarige verdachten weer iets is afgenomen.”

(vervolg)

Capaciteitsbehoefte Justitiële Ketens t/m 2029 – [WODC](#)

- Dit rapport beschrijft de ramingen van de capaciteitsbehoefte van de justitiële ketens tot en met 2029. Voor jeugd is het volgende opgetekend.
- Het aantal Halt-verwijzingen blijft naar verwachting nagenoeg gelijk in de periode 2023-2029. De instroom van werkstraffen bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) stijgt naar schatting met minder dan 1% per jaar en volgt de verwachte gezamenlijke trend in het aantal met het OM overeengekomen en door het ZM opgelegde werkstraffen. De capaciteitsbehoefte van de justitiële jeugdinrichtingen neemt naar verwachting toe met gemiddeld 1% per jaar omdat verwacht wordt dat het aantal maatregelen tot plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel) toe zal nemen terwijl het aantal jeugddetenties en de gemiddelde duur van jeugddetenties nagenoeg gelijk zullen blijven. De instroom van strafonderzoeken Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ) (incl. aanvulling en actualisatie) bij de RvdK daalt naar verwachting met gemiddeld 1% per jaar in de periode 2023-2029 ondanks dat de instroom van misdrijven bij het OM naar verwachting gelijk zal blijven. De instroom van onderzoek schoolverzuim zal met 2% per jaar dalen over deze periode.

(vervolg)

Doelgroep van de jeugdreclassering geprofileerd; Een mixed methods studie naar betekenisvolle profielen en daarbij passend(e) toezicht en begeleiding - Chijs van Nieuwenhuizen, Ilja Bongers, Ashley Parren, Romie Schonewille, onderzoeksgroep Forensische Geestelijke Gezondheidszorg – gelieerd aan Tilburg University – i.o.v. [WODC](#)

- Jongeren die een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd hebben gekregen, zijn te verdelen in vijf verschillende groepen – ook wel profielen genoemd. Daarbij is gekeken naar onder andere het gezin, school, vrije tijd, relaties en geestelijke gezondheid. De grootste verschillen tussen de profielen liggen op het terrein van de geestelijke gezondheid en een (on)veilige thuissituatie. Dat blijkt uit onderzoek van de onderzoeksgroep Forensische Geestelijke Gezondheidszorg van GGzE (gelieerd aan Tilburg University), in opdracht van het WODC.

Ongelijkheden in het JeugdSr

“In deze bijdrage is uiteengezet dat ongelijkheden optreden in beslissingen in verschillende stadia van de Nederlandse jeugdstrafrechtsketen. Deze ongelijkheden lijken met name jeugdigen met een niet-westerse migratieachtergrond, jeugdigen met een lage sociaaleconomische status, jeugdigen met een LVB en/of taalproblemen en – meer algemeen – jongens (ten opzichte van meisjes) nadelig te treffen. Het identificeren en aanpakken van dergelijke ongelijkheden in jeugdstrafrechtelijke beslissingen is een verplichting die voortvloeit uit internationaal recht (art. 2 IVRK) en ook in Nederland urgent en noodzakelijk is. Om ongelijkheden in jeugdstrafrechtelijke beslissingen effectief te kunnen aanpakken, is evenwel grondige kennis nodig over waar deze ongelijkheden vandaan komen.”

Boom Strafblad, afl 3, 2024. Open access.

Artikel

Waar komen ongelijkheden in het jeugdstrafrecht vandaan?

Over invloedssferen van jeugdstrafrechtelijke besluitvorming, mechanismen van ongelijkheid en de noodzaak van onderzoek en hervorming

mr. dr. Y.N. (Yannick) van den Brink en dr. C.M. (Caroline) Lanskey*

152

1. Inleiding

In veel jeugdstrafrechtssystemen wereldwijd zijn jeugdigen uit etnische minderheidsgroepen, jeugdigen met een lage sociaaleconomische status, jeugdigen met een beperking en – meer algemeen – jongens (ten opzichte van meisjes) sterk oververtegenwoordigd. Dit geldt in het bijzonder voor populaties van jeugdgevangenen en -detentiecentra.¹ Onderzoek uit verschillende jurisdicties suggereert dat deze oververtegenwoordiging in

elk geval deels wordt gevoed door ongelijkheden in (besluitvorming in) verschillende fasen van de jeugdstrafrechtsketen.² Zo zijn er internationaal talrijke studies die laten zien dat jeugdigen uit etnische minderheidsgroepen in soortgelijke gevallen meer kans hebben om als verdachte te worden aangemerkt, te worden vervolgd, in voorlopige hechtenis te worden genomen en tot een vrijheidsstraf te worden veroordeeld dan jeugdigen die niet tot een etnische minderheid behoren.³ Ook in Nederland is er empirisch bewijs voor dergelijke ongelijkheden in de jeugdstrafrechtsketen.⁴

* Yannick van den Brink is universitair hoofddocent Strafrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam, visiting scholar aan University of Cambridge, Institute of Criminology, fellow bij het Nederlands Studiecentrum voor Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) en rechter-plaatsvervanger in de rechtbank Den Haag. Caroline Lanskey is university associate professor in Criminology and Criminal Justice aan University of Cambridge, Institute of Criminology en was in 2023 als Kooijmans fellow verbonden aan de afdelingen Strafrecht en Criminologie van de Vrije Universiteit

2 Zie voor een overzicht: Y.N. van den Brink, L. Forde, P. Burghout en D. Bejaars, 'Disparities in Responses to Children Who Commit Serious Offences: What Does the Evidence Tell Us?', in: N. Lynch, Y.N. van den Brink en L. Forde (Eds.), *Responses to Serious Offending by Children: Principles, Practice and Global Perspectives*, London: Routledge 2022, pp. 77-91. Hoewel het meeste onderzoek zich richt op westerse jurisdicties, is ongelijkheid in jeugdstrafrechtelijke besluitvorming een wereldwijd fenomeen. Zie hierover: Y.N. van den Brink, 'Inequality in Youth Justice: A Call for Global Action', *Youth Justice* 2024, afl. 2, p. 159-164, <https://doi.org/10.1177/14732254241264917>.

3 Zie o.m. M.A. DeLone en G.J. DeLone, 'Racial Disparities in Juvenile Jus-

Wetsvoorstel versterking rechtsbijstand

- Het wetsvoorstel versterking rechtsbijstand in het strafproces ziet op o.a. rechtsbijstand aan minderjarigen.
- Met het wetsvoorstel wordt beoogd de mogelijkheden voor verdachten om aanspraak te maken op door de overheid gefinancierde rechtsbijstand in verschillende fases van het strafproces te verbeteren en de bestaande praktijk te codificeren
- Uit de MvT volgt onder meer dat wordt voorgesteld dat minderjarige (en kwetsbare meerderjarige) verdachten die worden uitgenodigd voor een verhoor op het politiebureau, voortaan automatisch en kosteloos een raadsman aangewezen krijgen die rechtsbijstand verleent voorafgaand en tijdens het verhoor. De al bestaande praktijk voor minderjarige verdachten wordt daarmee van een adequate wettelijke grondslag voorzien. Daarnaast betreft de wijziging, aldus de MvT, een uitbreiding ten opzichte van de huidige praktijk, doordat ook voor de minderjarige verdachte van overtreding, die zich in vrijheid bevindt, voortaan een raadsman moet worden aangewezen.

Wet seksuele misdrijven

Implicaties voor jeugd

- Voor minderjarigen wordt geen onderscheid gemaakt in schuld- en opzetaanranding en schuld- en opzetverkrachting. Bij aanranding en verkrachting van kinderen wordt onderscheid gemaakt tussen drie leeftijdscategorieën van slachtoffers. Hoe jonger het slachtoffer, hoe hoger het strafmaximum.
- Nieuw is dat op het niveau van de wet rekening wordt gehouden met normaal seksueel experimenteergedrag tussen jongeren. Er is een wettelijke strafuitsluitingsgrond gecreëerd voor seksueel contact in een gelijkwaardige situatie tussen leeftijdsgenoten in de leeftijd van twaalf tot zestien jaar (artikel 247 lid 3 Sr en artikel 248 lid 3 Sr). Onder leeftijdsgenoot wordt een persoon met een gering leeftijdsverschil verstaan. Als de strafuitsluitingsgrond van toepassing wordt geacht volgt ontslag van alle rechtsvervolging.
- In artikel 251 lid 3 Sr is ten aanzien van grooming een strafuitsluitingsgrond opgenomen voor het voorstellen van een ontmoeting voor seksuele doeleinden en enige handeling daartoe ondernemen in een gelijkwaardige situatie tussen leeftijdsgenoten (experimenteergedrag tussen jongeren).
- Op de nieuwe delicten schuldaanranding, opzetaanranding, schuldverkrachting en opzetverkrachting is het spreekrecht voor slachtoffers van toepassing.

(vervolg)

Taakstrafverbod

- Artikel 77ma Sr bevat een regeling voor de toepassing van het taakstrafverbod bij minderjarige plegers, die wat betreft de huidige zedendelicten overeenkomt met de regeling van het taakstrafverbod voor volwassenen in artikel 22b Sr.
- Deze regeling is nu onder meer van toepassing is op kinderpornografische delicten.
- In de Memorie van Toelichting komt tot uitdrukking dat het onwenselijk is dat experimenteergedrag, dat onder deze delictsbepaling valt, uitsluitend met een vrijheidsstraf kan worden bestraft.
- Gelet hierop heft deze wet het taakstrafverbod voor jeugdige plegers van kinderpornografische delicten op, zodat de rechter de mogelijkheid wordt geboden voor deze delicten uitsluitend een taakstraf op te leggen in situaties waarin sprake is van uit de hand gelopen experimenteergedrag tussen jongeren onderling.
- De verwijzingen naar de overige aangewezen misdrijven in het huidige artikel 77ma lid 1 onder b, kunnen gelet op de verhoogde strafmaxima vervallen.

(vervolg)

Verjaring

- Uit artikel 70 lid 2 onder 1° Sr volgt dat het recht tot strafvordering niet verjaart voor misdrijven waarop een gevangenisstraf van twaalf jaren of meer is gesteld.
- Onder 2° Sr worden enkele specifieke seksuele misdrijven genoemd waarop gevangenisstraf van minder dan twaalf jaren is gesteld die evenmin verjaren, als het feit is gepleegd ten aanzien van een persoon die de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt. Het gaat om seksuele misdrijven tegen kinderen waarop ten minste zes jaren gevangenisstraf is gesteld. Verder vallen onder de specifieke seksuele misdrijven van 2° Sr ook de nieuwe seksuele misdrijven schuldverkrachting (artikel 242 Sr) en opzetverkrachting (artikel 243 lid 1 Sr).

(vervolg)

Verjaring

- In de indringende aantasting van de lichamelijke en seksuele integriteit waarvan daarbij sprake is – waarbij het verschil tussen beide misdrijven uitsluitend is gelegen in de mentale houding ten aanzien van het bij de ander ontbreken van de wil tot seksueel contact – is reden gezien de reikwijdte van de bijzondere regeling voor seksuele misdrijven die niet verjaren naar verkrachting van personen van achttien jaar en ouder te verbreden.
- Vgl. voor de bijzondere verjaringsregeling voor feiten die worden gepleegd door minderjarige plegers artikel **77d Sr**.

Wet uitbreiding slachtofferrechten

De WUS is voor een belangrijk deel eerder al in werking getreden. Dat gold nog niet voor de verschijningsplicht (voor volwassenen) en het beperkte spreekrecht in TBS- en PIJ-zaken. Per 1 juli 2024 zullen de artikelen die zien op de verschijningsplicht van de (meerderjarige) verdachte in werking treden.

Deze verschijningsplicht is niet van toepassing is op jeugdige verdachten. Ingevolge art. 495a Sv is de jeugdige verdachte al verplicht om bij de behandeling van zijn zaak aanwezig te zijn, ongeacht de vraag of hij zich in voorlopige hechtenis bevindt en ongeacht de aard van het misdrijf waarvan hij wordt verdacht.

In een wijziging van art. 495a lid 4 Sv op grond waarvan geldt dat de verplichte verschijning niet geldt wanneer de verdachte inmiddels de leeftijd van 18 jaren heeft bereikt, is niet voorzien.

Overige wetgeving

[Besluit aanwijzing Halt-feiten 2024](#) (per 1-7-2024)

Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen

- Met de wijziging van de beginselenwet moet in ieder geval de KVJJ een juridische basis krijgen. De verwachte datum van inwerkingtreding is 1 januari 2025.

DNA-V

- De verwachte datum van inwerkingtreding is op dit moment 1 juli 2025.

Alcoholmeter

- Het wetsvoorstel Alcoholmeter treedt naar verwachting op 1 januari 2025 in werking. Dit wetsvoorstel strekt ertoe mogelijk te maken dat de zogenoemde “Alcoholmeter” kan worden ingezet als middel om te controleren of een verdachte of veroordeelde aan wie een alcoholverbod is opgelegd, zich aan dat verbod houdt.

Jurisprudentie

Hoge Raad, 9 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:555](#)

Recht op rechtsbijstand van minderjarige, uit andere hoofde gedetineerde verdachte. De beslissing komt erop neer dat de uit anderen hoofde gedetineerde, minderjarige verdachte ten aanzien van wie de verdenking is gerezen van een nieuw strafbaar feit, zich in een met een aanhouding vergelijkbare situatie bevindt (vgl. met betrekking tot meerderjarige verdachten HR 12 maart 2019, [ECLI:NL:HR:2019:341](#)).

Conclusie AG Spronken. AG stelt zich op het standpunt dat het onderscheid dat de wetgever bij implementatie van [Richtlijn 2016/800 \(EU\)](#) heeft aangebracht tussen aangehouden en niet-aangehouden minderjarige verdachten getuigt van een onvolledige implementatie van de Richtlijn. Nu de implementatietermijn is verstreken komt deze Richtlijn rechtstreekse werking toe.

Afdeling bestuursrechtspraak 31 juli 2024 [ECLI:NL:RVS:2024:3083](#)

Van der Woude heeft aan [appellant] rechtsbijstand verleend voorafgaand aan en tijdens een politieverhoor. [appellant], die destijds minderjarig was, is bij brief van 12 juni 2019 door de politie uitgenodigd om op het politiebureau te verschijnen om als verdachte van gekwalificeerde diefstal te worden gehoord. De raad heeft bij besluit van 22 juli 2019 voor de door Van der Woude verleende rechtsbijstand een vergoeding van € 304,53 vastgesteld.

Bij besluit van 9 december 2019 heeft het bestuur van de raad voor rechtsbijstand de vergoeding voor door Van der Woude ten behoeve van [appellant] verleende rechtsbijstand ingetrokken.

Bij besluit van 21 januari 2021 heeft de raad het door Van der Woude daartegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard.

Bij uitspraak van 9 november 2021, [ECLI:NL:RBAMS:2021:6411](#), heeft de rechtbank het door Van der Woude daartegen ingestelde beroep gegrond verklaard, dat besluit vernietigd, het besluit van 9 december 2019 herroepen en bepaald dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit.

Tegen deze uitspraak heeft de raad hoger beroep ingesteld.

(vervolg)

Zoals de Afdeling in de uitspraak van 11 oktober 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:3770), onder verwijzing naar de arresten van de Hoge Raad van 20 maart 2018 (ECLI:NL:HR:2018:368) en 18 februari 2020 (ECLI:NL:HR:2020:288) heeft overwogen, heeft ook een niet-aangehouden verdachte recht op rechtsbijstand voorafgaand aan en tijdens het politieverhoor. Dit is in hoger beroep niet meer in geschil.

In geschil is of voor rechtsbijstand aan een minderjarige niet-aangehouden verdachte op grond van het Unierecht recht bestaat op financiering hiervan van overheidswege en zo ja, of Van der Woude als rechtsbijstandverlener in een procedure over de intrekking van een aan hem verleende vergoeding zich op dit recht kan beroepen. De Afdeling zal hierna die laatste vraag als eerste behandelen.

(vervolg)

De betrokken normen van Richtlijn 2016/800/EU en Richtlijn 2016/1919/EU strekken niet tot bescherming van de belangen van rechtsbijstandverleners in strafzaken. Tegen besluiten over de intrekking van een vergoeding voor rechtsbijstand als de onderhavige **kunnen echter alleen rechtsbijstandverleners als belanghebbende opkomen** (zie de uitspraak van de Afdeling van 3 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7608), waardoor de normen van Richtlijn 2016/800/EU en Richtlijn 2016/1919/EU in het kader van een dergelijk besluit alleen door hen kunnen worden ingeroepen. **Daarmee moeten de belangen van de rechtsbijstandverleners zodanig verweven worden geacht met de belangen van minderjarige verdachten**, tot de bescherming waarvan de normen van Richtlijn 2016/800/EU en Richtlijn 2016/1919/EU onbetwist strekken, dat artikel 8:69a van de Awb 9 (*relativiteitsvereiste*) niet in de weg staat aan de vernietiging op dit punt van het besluit van 21 januari 2021.

(vervolg)

7.6 De Afdeling is van oordeel dat **de categoriale uitsluiting van gefinancierde rechtsbijstand die op grond van de nationale regeling geldt voor alle niet-aangehouden minderjarige verdachten, niet voldoet aan de minimale waarborgen die lidstaten moeten treffen met betrekking tot het recht op rechtsbijstand voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure.** Daarbij is van belang dat, gelet op artikel 2, eerste lid, aanhef en onder b, van Richtlijn 2016/1919, het beschikbaar stellen van gefinancierde rechtsbijstand is verbonden aan het recht op bijstand van een advocaat.

Die categoriale uitsluiting geldt ongeacht de omstandigheden van de zaak, de ernst van het ten laste gelegde strafbare feit en de complexiteit van de zaak of de maatregelen die naar aanleiding van een dergelijk strafbaar feit zouden kunnen worden opgelegd. **Deze is ook niet gerelateerd aan de belangen van het kind maar is kennelijk gebaseerd op de gedachte dat minderjarige verdachten op dit punt zonder meer gelijk kunnen worden gesteld aan meerderjarige verdachten. Daardoor is niet gewaarborgd dat niet-aangehouden minderjarige verdachten die volgens artikel 6 van Richtlijn 2016/800 dienen te worden bijgestaan door een advocaat maar die onvoldoende middelen hebben om voor de bijstand van een advocaat te betalen, hun recht op rechtsbijstand ook daadwerkelijk kunnen uitoefenen wanneer de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit eisen.**

Hoge Raad, 23 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:609](#)

OM-cassatie. Jeugdzaak. Vrijspraak t.z.v. ontucht met 5-jarig/8-jarig stiefbroertje door 14-jarige/16-jarige verdachte, art. 247 (oud) Sr.

Kan slaan met piemel ('piemeltik') tegen hoofd van stiefbroertje worden aangemerkt als ontuchtige handeling in de zin van art. 247 (oud)?

De volledige tll luidt:

“hij op één of meerdere tijdstippen in of omstreeks de periode van 1 januari 2016 tot 6 juni 2018 te [plaats], in elk geval in Nederland, met [slachtoffer 2], geboren op [geboortedatum] 2010, die toen de leeftijd van zestien jaren nog niet had bereikt, buiten echt, één of meermalen ontuchtige handeling(en) heeft gepleegd, bestaande uit het één of meermalen

- slaan en/of tikken op de billen van die [slachtoffer 2]
- laten aftrekken van zijn, verdachtes, penis door die [slachtoffer 2]
- slaan met zijn, verdachtes, piemel op/tegen het hoofd van die [slachtoffer 2], terwijl deze (vast/diep) lag te slapen.”

Hoge Raad, 5 maart 2024, [ECLI:NL:HR:2024:169](#)

De destijds minderjarige verdachte is veroordeeld voor zijn rol bij het medeplegen van een liquidatie (die beperkter was dan die van zijn mededaders) en opgelegd is met toepassing van het commune strafrecht een gevangenisstraf van 10 jaar.

Het middel klaagt over de verwerping van het verweer dat het minderjarigenstrafrecht dient te worden toegepast en faalt. De Hoge Raad verwerpt het beroep zonder motivering.

Gerechtshof Den Haag, 30 november 2023, [ECLI:NL:GHDHA:2023:2803](https://ecli.nl/GHDHA:2023:2803)

Leidt Belgische ‘civiele ophouding’ naar aanleiding van een in België gepleegd strafbaar feit tot aftrek conform art. 27 lid 1 Sr?

De advocaat-generaal heeft ter zitting daarbij aangegeven dat de verdachte, nadat bekend was geworden dat hij door de scheepvaartpolitie te Beveren was aangehouden en gearresteerd en op grond van het Belgische recht, in ‘civiele ophouding’ was genomen, zo snel als mogelijk door de officier van justitie is ‘opgehaald’ en naar Nederland gebracht op grond van een afspraak met de Belgische justitie/politie.

Artikel 27.1 Sr, aftrek = de tijd in detentie in het buitenland ingevolge een Nederlands verzoek om uitlevering of om overlevering is doorgebracht, bij de uitvoering van die straf geheel in mindering zal worden gebracht.

AG zegt ja, aftrek is van toepassing.

Gerechtshof Den Haag, 30 november 2023, [ECLI:NL:GHDHA:2023:2803](https://ecli.nl/GHDHA:2023:2803)

Beschikking d.d. 6 februari 2023 Maatregel naar aanleiding van de mogelijke betrokkenheid bij een jeugddelict, van de [Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen], waarin de jeugdrechter heeft beslist dat de minderjarige verdachte vanaf 6 februari 2023 tot en met 20 februari 2023 toevertrouwd wordt voor Kort Verblijf aan de [gemeenschapsinstelling] en waarin het bevel wordt gegeven de voorlopige tenuitvoerlegging van de beschikking en het Openbaar Ministerie gelast met de onmiddellijke uitvoering daarvan.

Een brief d.d. 20 februari 2023, ondertekend door de officier van justitie te Rotterdam, aan de Procureur des Konings te Antwerpen, inhoudende – voor zover hier van belang – *“Ik vernam van u dat [verdachte] is aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij het uithalen van drugs in de Antwerpse haven [locatie op bedrijventerrein]. Wij spraken af dat u zou onderzoeken of [verdachte] kan worden overgedragen aan de Nederlandse Justitie. Onze IRC-afdeling vraagt om problemen te voorkomen, of u bij de onderzoeksrechter aan [verdachte] wilt vragen of hij instemt met feitelijke overdracht naar Nederland. Het strafonderzoek naar het uithalen zal ik overnemen.”*

Gerechtshof Den Haag, 30 november 2023, [ECLI:NL:GHDHA:2023:2803](https://ecli.nl/GHDHA:2023:2803)

Het hof stelt op grond van het voorgaande vast dat de ‘civiele ophouding’ in België niet een aanvang heeft genomen op grond van een Nederlands verzoek om overlevering, zoals in artikel 27 Sr is bedoeld. Reeds om die reden komt in deze zaak de door de verdachte in België ondergane ‘civiele ophouding’ niet in aanmerking voor aftrek overeenkomstig artikel 27 Sr, wat er verder ook zij van de vraag of die ‘civiele ophouding’ gelijk is te stellen aan (jeugd)detentie.

Het hof merkt overigens nog op:

- dat in de onderhavige zaak enig stuk van de bevoegde Belgische autoriteit aangaande het verzoek tot overlevering(en overname van de strafvervolgning) ontbreekt, alsmede de mededeling van de Belgische onderzoeksrechter dat de verdachte instemt met de feitelijke overdracht aan Nederland, zodat sprake is van een onvoldragen ‘verzoek tot overdracht’ als bedoeld in artikel 27 Sr;
- dat geenszins vaststaat dat de door de verdachte doorgebrachte periode in ‘civiele ophouding’ uitsluitend ziet op het tenlastegelegde nu op de beschikking van de jeugdrechter als gronden daarvoor tevens zijn vermeld: A. invoer, uitvoer en vervoer van middelen zonder vergunning met verzwarende omstandigheden (verdovende middelen/psychotrope stoffen) en B. deel uitmaken van een criminele organisatie.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 25 april 2024,
[ECLI:NL:GHARL:2024:2978](#)

Verlenging van de PIJ-maatregel. Veroordeelde is ten tijde van de behandeling van de zaak bij de rechtbank 21 jaar. Wel of niet achter gesloten deuren?

Bij een zaak over de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing, zoals de onderhavige zaak, is de hoofdregel dat het onderzoek plaatsvindt ter openbare terechtzitting (artikel 6:6:4, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering). Deze hoofdregel geldt niet indien de veroordeelde op het tijdstip dat de zaak dient, de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt. In dat geval is de hoofdregel dat de zaak achter gesloten deuren wordt behandeld (artikel 6:6:3, zesde lid, Sv in verbinding met artikel 495b, eerste lid, Sv). Het hof ziet in de systematiek van het Wetboek van Strafvordering en in de parlementaire geschiedenis van de totstandkoming van artikel 6:6:3, zesde lid, Sv geen reden om deze bepaling anders uit te leggen dan overeenkomstig de duidelijke tekst van de wet.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 31 januari 2024,
[ECLI:NL:GHARL:2024:788](#)

De rechtbank Midden-Nederland heeft verdachte veroordeeld tot a) een jeugddetentie van 186 dagen, met aftrek van de tijd doorgebracht in voorarrest; en b) tot de voorwaardelijke PIJ-maatregel, met een proeftijd van 2 jaren, met oplegging van bijzondere voorwaarden en toezicht door jeugdreclassering; met bevel dadelijke uitvoerbaarheid ten aanzien van de bijzondere voorwaarden en het toezicht door de jeugdreclassering.

Kan dat?

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 31 januari 2024, [ECLI:NL:GHARL:2024:788](#)

Op 15 oktober 2022 is verdachte tijdens een begeleid verlof weggelopen en heeft hij ook andere voorwaarden overtreden. Daarop heeft de rechter-commissaris, hangende het hoger beroep, op 16 november 2022, de voorlopige tenuitvoerlegging van de voorwaardelijk opgelegde PIJ-maatregel bevolen. Vanaf 16 november 2022 verblijft verdachte in dat kader in een JJI. Op 5 december 2022 heeft de rechtbank de tenuitvoerlegging van de voorwaardelijke PIJ-maatregel bevolen.

Op 15 maart 2023 vond de inhoudelijke behandeling van de strafzaak van verdachte in hoger beroep plaats. Het hof heeft op 29 maart 2023 in een tussenarrest aangegeven zich onvoldoende geïnformeerd te achten. Het hof wilde nader geïnformeerd worden, onder andere over het verloop van het verblijf van verdachte in de JJI, de (on)haalbaarheid van de oplegging van een voorwaardelijke PIJ-maatregel of gedragsbeïnvloedende maatregel en de mogelijkheden van een opname van verdachte in [naam kliniek].

Waarna nog een heel traject volgt...

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 31 januari 2024, [ECLI:NL:GHARL:2024:788](#)

Het hof stelt vast dat het niet de bedoeling van de wetgever is geweest om het mogelijk te maken dat een voorwaardelijk opgelegde PIJ-maatregel dadelijk uitvoerbaar wordt verklaard. Weliswaar lijkt de letter van de wet dat wel mogelijk te maken, nu artikel 77za Sr (dadelijk uitvoerbaarverklaring) verwijst (via artikel 77z Sr) naar artikel 77x Sr, dat in lid 2 bepaalt dat een PIJ-maatregel voorwaardelijk opgelegd kan worden, maar in de wetsgeschiedenis over de dadelijke uitvoerbaarheid van artikel 77za Sr wordt alleen gesproken over ‘straffen’.

In de MvT bij de wijziging van de wet die de voorwaardelijke veroordeling regelt, wordt enkel gesproken over vrijheids*straffen*. Bij de bespreking van het jeugdstrafrecht wordt expliciet genoemd dat het dan gaat om een veroordeling tot voorwaardelijke jeugd*detentie*.

In de Tweede Nota van wijziging wordt artikel 77za Sr voorgesteld als tegenhanger van artikel 14e Sr, dat voor volwassenen geldt. Artikel 14e Sr (dadelijke uitvoerbaarheid) verwijst naar artikel 14c Sr (de te stellen voorwaarden) dat weer verwijst naar artikel 14a Sr, dat enkel over straffen gaat, niet over maatregelen.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 31 januari 2024, [ECLI:NL:GHARL:2024:788](#)

Dat betekent dat de voorwaarden bij de voorwaardelijke PIJ-maatregel van verdachte in eerste aanleg niet dadelijk uitvoerbaar verklaard hadden kunnen worden. Dat is wel gebeurd en heeft zelfs tot de tenuitvoerlegging ervan geleid. Daardoor is verdachte, terwijl de beslissing van de rechtbank nog niet onherroepelijk was, in een JIJ geplaatst en is hem zijn vrijheid ontnomen, zonder dat er sprake was van een onderliggend bevel tot voorlopige hechtenis, dat immers bij vonnis van de rechtbank van 4 oktober 2022 was opgeheven.

In dat kader merkt het hof aanvullend op dat, zou de dadelijke uitvoerbaarheid van een voorwaardelijke PIJ-maatregel wel mogelijk zijn geweest, de RC de *voorlopige* tenuitvoerlegging ervan ook niet had kunnen bevelen, nu het vonnis in eerste aanleg nog niet onherroepelijk was. Het hof verwijst daarvoor naar een vergelijkbare situatie in het arrest van de HR van 19 december 2017 waarin bepaald wordt (ten aanzien van een dadelijk uitvoerbaar verklaarde voorwaardelijke jeugddetentie) dat de toepassing van de voorlopige tenuitvoerlegging niet toegelaten is totdat de uitspraak waarbij de voorwaardelijke vrijheidsstraf is opgelegd, onherroepelijk is. De tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf berust dan immers op een voorlopig oordeel over de vraag of de voorwaarden zijn overtreden, terwijl de uitspraak waarbij die voorwaardelijke vrijheidsstraf is opgelegd, mogelijk in hoger beroep niet in stand blijft.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 31 januari 2024,
[ECLI:NL:GHARL:2024:788](#)

Ingangsdatum van de PIJ-maatregel

Het hof stelt vast dat verdachte, hoewel juridisch niet mogelijk, in feite wel een PIJ-maatregel heeft ondergaan en zal daarmee bij de beslissing rekening houden.

“Beveelt dat de tijd die de verdachte al onderworpen is geweest aan de door de rechtbank bij vonnis van 4 oktober 2022 opgelegde en dadelijk uitvoerbaar verklaarde voorwaardelijke maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen, waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging is gelast door de rechter-commissaris bij beslissing van 16 november 2022, bij de uitvoering van de opgelegde maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen in mindering zal worden gebracht.”

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 31 januari 2024,

[ECLI:NL:GHARL:2024:788](#)

Advies plaats van tenuitvoerlegging

Het is het hof gebleken dat verdachte in de afgelopen periode, hoewel de rechtbank al op 5 december 2022 de uitvoering van de onvoorwaardelijke PIJ-maatregel heeft bevolen, nauwelijks behandeling heeft gehad in de JJl waarin hij nu verblijft. Deskundige [naam psychiater] heeft ter zitting van het hof op 17 januari 2024 aangegeven dat voor een geslaagde behandeling een goed getraind team, dat onderling goed op elkaar is ingespeeld, met weinig personele wisselingen, nodig is. Daarvan is bijvoorbeeld sprake in RJJl [naam instelling] en eventueel op de nieuwe afdeling van [naam centrum]. Namens de jeugdreclassering is aangegeven dat de indruk bestaat dat, gelet op het ontbreken van behandeling in de afgelopen periode, de JJl [locatie] deze stabiele behandelomgeving niet kan bieden. Daarom zal het hof het Ministerie van Justitie en Veiligheid adviseren om verdachte ter uitvoering van de PIJ-maatregel in RJJl [naam instelling], dan wel Forensisch Centrum [naam centrum] te plaatsen.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 10 april 2024, **[ECLI:NL:GHARL:2024:2482](#)**

Het hof veroordeelt de verdachte voor (de eendaadse samenloop van) meerdere feiten. Opgelegd wordt een jeugddetentie gelijk aan de duur van het voorarrest en een onvoorwaardelijke PIJ-maatregel.

Het hof verwijst naar het arrest van het hof van 31 januari 2024 waarin het overweegt dat het niet de bedoeling van de wetgever is geweest om het mogelijk te maken dat een voorwaardelijk opgelegde PIJ-maatregel dadelijk uitvoerbaar wordt verklaard, zoals de rechtbank in deze zaak heeft gedaan.

“Beveelt dat de tijd die de verdachte onderworpen is geweest aan de bij beslissing van de rechtbank van 23 januari 2024 gelaste tenuitvoerlegging van de eerder bij vonnis van 30 mei 2023 voorwaardelijk opgelegde maatregel van de plaatsing in een inrichting voor jeugdigen bij de uitvoering van de opgelegde maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen in mindering zal worden gebracht. Het hof stelt vast dat verdachte hieraan vanaf 27 maart 2024 onderworpen is geweest.”

Rechtbank Gelderland, 28 mei 2024, [ECLI:NL:RBGEL:2024:3525](#)

De rechtbank legt een 17-jarige jongen uit Arnhem een voorwaardelijke PIJ-maatregel op voor poging tot doodslag. De voorwaarden worden dadelijk uitvoerbaar verklaard.

De rechtbank wijkt **gemotiveerd** af van de door het hof Arnhem-Leeuwarden ingezette lijn.

- De rechtbank ziet namelijk in de tekst van de wet, de bedoeling van de wetgever en in het doel van de voorwaardelijke PIJ-maatregelen voldoende argumenten om wel over te gaan tot het dadelijk uitvoerbaar verklaren van de voorwaarden.
- De rechtbank verwijst in de eerste plaats naar de wettekst van de artikelen 77x lid 2 Sr, 77z Sr en 77za Sr.

Rechtbank Gelderland, 28 mei 2024, [ECLI:NL:RBGEL:2024:3525](#)

Daarnaast verwijst de rechtbank naar de kamerstukken 32 319, nr. 3 (Mvt). Daaruit volgt dat het doel van het dadelijk uitvoerbaar verklaren is om te voorkomen dat een veroordeelde door het instellen van hoger beroep zich aan het toezicht van justitie onttrekt. De rechtbank vindt dat dit doel evenzo goed - zo niet des te meer – bestaat bij een voorwaardelijke PIJ-maatregel. Dat de voorwaardelijke PIJ-maatregel niet met zoveel woorden is genoemd in deze kamerstukken betekent niet zonder meer dat bedoeld is om deze uit te sluiten van de mogelijkheid uitvoerbaar bij voorraad te verklaren. Zeker niet als deze kamerstukken worden gezien in het licht van de nota van wijziging (kamerstukken 33 498, nr. 7). Hierin wordt beoogd de gedragbeïnvloedende maatregel meer in lijn te brengen met de regeling die is neergelegd in 77za Sr. In de nota van wijziging is over de gedragbeïnvloedende maatregel het volgende te lezen.

“Daarmee wordt de regeling eveneens meer in lijn gebracht met de regeling die voor voorwaardelijke sancties is neergelegd in artikel 77za Sr. Daar is de *uitvoerbaarheid bij voorraad geregeld* van de voorwaardelijk opgelegde jeugddetentie *en de voorwaardelijk opgelegde pij-maatregel.*” (cursief rechtbank)

Rechtbank Gelderland, 28 mei 2024, [ECLI:NL:RBGEL:2024:3525](#)

Tot slot verwijst de rechtbank naar de uitspraak van de HR van 24 januari 2023 [ECLI:NL:HR:2023:70](#). Deze uitspraak ziet op een door het gerechtshof opgelegde PIJ-maatregel waarbij de bijzondere voorwaarden en het toezicht dadelijk uitvoerbaar zijn verklaard in het onderliggende vonnis van het gerechtshof.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 21 maart 2024,
[ECLI:NL:GHARL:2024:2007](#)

Het hof bevestigt de beslissing van de rechtbank en wijst de vordering tot omzetting van de PIJ-maatregel in een terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege toe.

Met de rechtbank vindt het hof in de door de deskundigen gegeven onderbouwing voldoende concrete, duidelijke en genoegzame aanwijzingen dat van veroordeelde een zodanig groot gevaar uitgaat dat dit omzetting van de PIJ-maatregel in een terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege rechtvaardigt. Het hof voegt daaraan toe dat – conform de deskundigen ter zitting hebben verklaard – gedurende de PIJ-maatregel alle denkbare mogelijkheden en alternatieven zijn beproefd. Hoewel dit alles niet tot het gewenste resultaat heeft geleid, stelt het hof vast dat de Staat voldoende inspanningen heeft geleverd om de jeugdige gedurende de PIJ-maatregel te behandelen. Afwijzing verzoek tot het doen onderzoeken van de mogelijkheid van een zorgmachtiging in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheid (Wvggz).

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 7 december 2023,
[ECLI:NL:GHARL:2023:10474](#)

Hof vernietigt beslissing rechtbank want die heeft de zaak achter gesloten deuren behandeld terwijl veroordeelde toen 26 jaar was.

Verlengt de PIJ-maatregel met 20 dagen (met een uitgebreide overweging m.b.t. de duur van de maatregel met het oog op het verschil tussen het aantal dagen per maand en per jaar).

Het hof wijst de vordering tot omzetting van de PIJ-maatregel in TBS af.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 7 december 2023,
[ECLI:NL:GHARL:2023:10474](#)

Ten aanzien van het recidiverisico hebben de PBC-rapporteurs overwogen dat de jeugdige, ondanks de geschetste ernstige psychopathologie, relatief laat met justitie in aanraking is gekomen en dat het af te wenden risico binnen de PIJ-maatregel een ander risico betreft dan het indexdelict.

Het af te wenden risico is de ernstige ontregeling en daarmee samenhangend agressief gedrag. Juist binnen de context van de PIJ-maatregel is het risico van ontregeling – samenhangend met het basale wantrouwen en het onvoldoende overzien van de situatie, dit in combinatie met een bepalende en beperkende context – groot.

Afgewogen de (relatief beperkte) ernst van het indexdelict en het recidiverisico enerzijds, en de zwaarte en impact van de terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege anderzijds, is het hof van oordeel dat niet is voldaan aan het vereiste van proportionaliteit.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 7 december 2023,
[ECLI:NL:GHARL:2023:10474](#)

Daarnaast overweegt het hof dat uit de adviezen van de JJI en de reclassering volgt dat de jeugdige geplaatst dient te worden in een VG7-instelling (een instelling voor besloten wonen met zeer intensieve begeleiding, verzorging en gedragsregulering), hetgeen door de deskundigen ter zitting bij het hof nog steeds passend wordt geacht.(..) Gelet op de adviezen van de deskundigen dat een beter passend alternatief voorhanden is, namelijk plaatsing van de jeugdige in een VG7-instelling, is het hof van oordeel dat ook niet is voldaan aan het vereiste van subsidiariteit. Het feit dat er op dit moment nog niet feitelijk een geschikte plek voor de jeugdige beschikbaar is, doet aan voorgaande niets af.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 6 mei 2024,
[ECLI:NL:GHARL:2024:3549](#)

Oordeel in de zin van artikel 2:11 lid 7 van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (WETVVS). Herbeoordeling door het hof op verzoek van het ministerie. Het hof is van oordeel dat er geen gronden zijn om het eerder gegeven oordeel, waarin de aan veroordeelde opgelegde vrijheidsbenemende maatregel aangepast is tot de maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel), te herzien. Aanpassing van de opgelegde maatregel levert geen strafverzwaring op.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 28 mei 2024,
[ECLI:NL:GHARL:2024:3627](#)

Het hof spreekt verdachte (in tegenstelling tot de rechtbank) vrij van de primair ten laste gelegde verkrachting. Het hof komt tot een bewezenverklaring van de subsidiair ten laste gelegde ontucht met iemand die de leeftijd van twaalf maar nog niet die van zestien jaren heeft bereikt en overweegt daarbij dat de sociaal-ethische norm onder de in het vonnis geschetste omstandigheden is overschreden. Pleegdatum is 28 mei 2020.

Opgelegd wordt een werkstraf van 80 uur. Het hof passeert dus de taakstrafbeperving van artikel 77ma Sr.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 28 mei 2024, [ECLI:NL:GHARL:2024:3627](#)

Artikel 77ma Sr bepaalt – voor zover hier van belang – dat niet kan worden volstaan met het opleggen van een taakstraf, maar dat daarnaast jeugddetentie moet worden opgelegd voor het bewezen verklaarde feit. Het hof overweegt dat het JeugdSr nu juist wordt gekenmerkt door de bijzondere positie die het inneemt binnen het Wetboek van Sr, in het bijzonder door het pedagogisch karakter daarvan. Het doel van het JeugdSr is (her)opvoeding en resocialisatie. De artikelen 77g en 77h Sr bieden de rechter een scala aan straffen en maatregelen om dat doel in een strafzaak van een individuele verdachte te verwezenlijken.

Het JeugdSr is steeds maatwerk, waarbij rekening moet worden gehouden met de situatie van de verdachte en de omstandigheden waaronder een strafbaar feit is begaan. Toepassing van artikel 77ma Sr kan strijd opleveren met het bepaalde in artikel 37 lid 1, aanhef en onder b en art. 40 lid 4 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Volgens deze artikelen zijn Staten verplicht om vrijheidsbeneming als uiterste maatregel te hanteren en moeten zij ervoor zorgen dat de strafrechtelijke aanpak van minderjarigen hun welzijn niet schaadt en in de juiste verhouding staat tot zowel hun omstandigheden als het strafbare feit.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 28 mei 2024, [ECLI:NL:GHARL:2024:3627](#)

In het geval van verdachte, zou artikel 77ma Sr verplichten tot het opleggen van een jeugddetentie naast een werkstraf aan verdachte. Op deze wijze is een werkstraf geen alternatief meer voor vrijheidsbeneming. Dat jeugddetentie ook voorwaardelijk kan worden opgelegd, maakt dat niet anders. Als verdachte opnieuw een strafbaar feit zou plegen, is de tenuitvoerlegging van die voorwaardelijke jeugddetentie daar weliswaar een reactie op, maar blijft zij wel het directe gevolg van – en daarmee onlosmakelijk verbonden met – de oorspronkelijk opgelegde straf.

Ook kan toepassing van artikel 77ma Sr strijd opleveren met artikel 40 lid 1 van het IVRK. Dat artikellid bepaalt dat Staten minderjarigen die worden verdacht van, vervolgd wegens of veroordeeld voor een strafbaar feit zo te behandelen dat dit hun herintegratie en opbouwende rol in de maatschappij bevordert.

Rechtbank Noord-Nederland, 9 februari 2024, [ECLI:NL:RBNNE:2024:421](#)

De minderjarige verdachte heeft zich schuldig gemaakt aan het plegen van ontuchtige handelingen en het vervaardigen en in bezit hebben van kinderporno. Dit heeft hij gedaan door de penis van zijn neefje te betasten en af te trekken en dit ook te filmen. De rechtbank zal het taakstrafverbod passeren. De rechtbank is van oordeel dat oplegging van een taakstraf in deze zaak pedagogisch gezien als enige juiste interventie heeft te gelden. De rechtbank veroordeelt verdachte tot een leerstraf, bestaande uit het volgen van het leertraject Tools4U seksueel grensoverschrijdend gedrag voor de duur van 35 uren.

Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 4 maart 2024, **[ECLI:NL:GHSHE:2024:765](#)**

Uit het vonnis van de politierechter in de rechtbank Limburg van 1 juni 2022 volgt dat de proeftijd wederom met 1 jaar is verlengd.

Het hof is echter van oordeel dat, op grond van artikel 6:6:19, tweede lid, laatste zinsnede, van het Wetboek van Strafvordering een tweede verlenging van de proeftijd die verbonden is aan een jeugdsanctie, in casu jeugddetentie, niet mogelijk is. Voor jeugdsancties is, anders dan voor sancties in het volwassenenstrafrecht, de eenmalige verlenging in stand gebleven.

artikel 6:6:19, tweede lid Sv: De verlenging van de proeftijd, bedoeld in het eerste lid, onder a, bedraagt bij voorwaarden bij een veroordeling tot een straf of maatregel waarvan de rechter heeft bepaald dat deze geheel of gedeeltelijk niet zal worden tenuitvoergelegd, ten hoogste de termijn die maximaal aan de proeftijd kan worden verbonden en ten hoogste eenmaal één jaar indien de bijzondere bepalingen voor jeugdige personen zijn toegepast.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 8 mei 2024, [ECLI:NL:GHARL:2024:3635](#)

Aanwezigheidsplicht van verdachte vanwege minderjarigheid. Verdachte is door de kinderrechter bij verstek veroordeeld.

De kinderrechter heeft verdachte bij voornoemd vonnis, waartegen het hoger beroep gericht is, ter zake van het tenlastegelegde feit veroordeel tot een voorwaardelijke jeugddetentie van één week met een proeftijd van twee jaren.

Uit het dossier volgt weliswaar dat het onderzoek in eerste aanleg eenmaal is aangehouden, maar dat dit gelegen was in het feit dat op de terechtzitting van de politierechter was gebleken dat verdachte minderjarig was en niet werd bijgestaan door een advocaat, en niet om de verschijning van verdachte mogelijk te maken.

Het voorgaande brengt naar oordeel van het hof mee dat het vonnis waarvan beroep niet in stand kan blijven en de zaak moet worden teruggewezen naar de kinderrechter ten einde op de uitgebrachte inleidende dagvaarding opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Gerechtshof Amsterdam, 25 maart 2024, [ECLI:NL:GHAMS:2024:792](#)

Vervolging na artikel 12 Sv-procedures na Halt-afdoening. Het hof verklaart de verdachte schuldig zonder oplegging van straf of maatregel.

Het preliminaire verweer van de raadsman strekkende tot niet-ontvankelijkheid van het OM (schending ne bis in idem, overschrijding redelijke termijn en schending vertrouwensbeginsel) wordt verworpen.

Het hof ziet geen aanleiding om in het arrest een overweging op te nemen omtrent de V.O.G. zoals voorgesteld door de raadslieden.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 27 februari 2024, [ECLI:NL:GHARL:2024:1454](#)

Civiele zaak

Vergoeding shockschade aan ouders en broertje van door misdrijf overleden dochter en zus (14 jaar). Voldaan aan confrontatievereiste zoals geformuleerd in HR 28 juni 2022 (arrest Hoogeveen) en HR 20 september 2022 (arrest Buterwei). Geen precieze afbakening tussen affectieschade en shockschade maar begroot (HR 31 oktober 2023).

Op 10 januari 2021 is [het meisje], de veertienjarige dochter van appellanten 1. en 2. (de ouders) tevens de zus van appellant 3. ([het broertje]), dood aangetroffen in het water in hun woonplaats [woonplaats1]. Na onderzoek door de politie en strafrechtelijke vervolging zijn [dader1] (t.t.v. het delict 17 jaar oud) en zijn jongere broer [dader2] (t.t.v. het delict 15 jaar oud) door de rechtbank op 23 december 2021 veroordeeld voor (kort gezegd) medeplegen van doodslag en medeplegen van het verbergen/wegvoeren van een lijk.

Strafzaak: Rb. Overijssel 23 december 2021, [ECLI:NL:RBOVE:2021:4821](#)

Annotatie mr. D.V. Verbree

Een verdachte begint met het plegen van een strafbaar feit vóór zijn 18e verjaardag en gaat daarmee door tot na zijn 18e verjaardag. Heeft dit consequenties voor de bevoegdheid van de rechter? En welke consequenties heeft het voor de strafoplegging, kan er bijvoorbeeld in alle gevallen een sanctie worden opgelegd met toepassing van het commune strafrecht?

In beide zaken ging het om een verdachte die bij aanvang van het feitencomplex jonger was dan 16 jaar en legde het hof voor het geheel een straf op met toepassing van het commune strafrecht.

Annotatie bij Hof Arnhem-Leeuwarden 16 mei 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:4297 en Hof Arnhem-Leeuwarden 18 juli 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:6187.

Gerechtshof Den Haag, 9 juli 2024, [ECLI:NL:GHDHA:2024:1099](#)

- [appellante] klaagt over (i) het feit dat zij als minderjarige in het kader van een strafrechtelijk onderzoek in verzekering is gesteld, (ii) de duur van haar insluiting en (iii) de omstandigheden waarin deze heeft plaatsgevonden.
- Volgens [appellante] is het bevel tot inverzekeringstelling van meet af aan onrechtmatig gegeven. Zij verwijst daarvoor naar artikel 37 aanhef en onder b IVRK en artikel 5 lid 1 aanhef en onder c EVRM. Volgens haar heeft het OM bij zijn bevel tot inverzekeringstelling niet voldoende naar alternatieve mogelijkheden gekeken voordat het die uiterste maatregel heeft toegepast.
- De Staat heeft als verweer gevoerd dat de burgerlijke rechter op grond van het gesloten stelsel van rechtsmiddelen niet over de rechtmatigheid van het bevel tot inverzekeringstelling kan oordelen, omdat de strafrechter in de artikel 89 Sv-beschikking van 4 december 2013 al heeft geoordeeld dat er ten tijde van dat bevel voldoende verdenking tegen [appellante] was om haar inverzekeringstelling te rechtvaardigen.
- Hof volgt de Staat niet: (...) dat [appellante] haar verzoek heeft beperkt tot de vergoeding van haar immateriële schade en dat de strafrechter impliciet heeft aanvaard dat [appellante] haar schade voor het overige onverkort in een afzonderlijke onrechtmatigedaadprocedure voor de burgerlijke rechter kon vorderen. Het hof volgt de strafrechter daarin.

Gerechtshof Den Haag, 9 juli 2024, [ECLI:NL:GHDHA:2024:1099](#)

Ten gronde:

Samenvattend is het volgende beeld ontstaan. Doel van de inverzekeringstelling was het nader verhoren van [appellante]. Tijdens de toepassing van het daaraan voorafgaande dwangmiddel van het ophouden voor onderzoek, voor een periode van maximaal 6 uur, is [appellante] maar gedurende iets langer dan 1½ uur gehoord. Tijdens de daarop volgende inverzekeringstelling, die bijna 52 uur heeft geduurd, is [appellante] maar gedurende twee keer ongeveer 2 uur gehoord. Hoewel tijdens een verhoor, zeker van een veertienjarig meisje, rustmomenten moeten worden ingebouwd, en wellicht reflectiemomenten voor de verhoorders, dringt de gedachte zich op dat bij een betere planning en bij meeweging van de belangen van dat nog zo jonge meisje, het verhoor binnen de termijn van het dwangmiddel van het ophouden voor onderzoek had kunnen worden afgerond (dan wel de inverzekeringstelling veel eerder had kunnen, en moeten, worden beëindigd). In ieder geval is er geen enkele aanwijzing dat de Staat bij de aanhouding en het ophouden voor onderzoek op enige wijze heeft stilgestaan bij het zeer grote belang van het destijds veertienjarige meisje om vervolgens niet in verzekering te worden gesteld. Dat belang is duidelijk niet een ‘eerste overweging’ van de Staat geweest als bedoeld in artikel 3 lid 1 IVRK.

Gerechtshof Den Haag, 9 juli 2024, [ECLI:NL:GHDHA:2024:1099](#)

- Duur insluiting

“Het VN-Kinderrechtencomité heeft in punt 83 van zijn General Comment No 10 in verband met artikel 37 aanhef en onder d IVRK toegelicht dat het kind dat is aangehouden en aan wie de vrijheid is ontnomen, binnen 24 uur voor een bevoegd gezag moet worden geleid ter toetsing van de rechtmatigheid van zijn insluiting. Deze 24-uurstermijn moet naar het oordeel van het hof in ieder geval in acht worden genomen wanneer de minderjarige een nog maar veertienjarig meisje is, behoudens wellicht uitzonderlijke omstandigheden, waarover in dit geval niets is gesteld of gebleken. De zinsnede “uiterlijk binnen drie dagen en vijftien uur” in artikel 59a lid 1 Sv (oud) moet dus, wanneer het gaat om een veertienjarig meisje, worden uitgelegd als “binnen 24 uur”.

Omdat de aanhouding al als een vrijheidsontneming wordt aangemerkt, eindigde deze termijn in dit geval op 18 januari 2012 om 09:32 uur. Tussen partijen staat vast dat [appellante] niet binnen die termijn aan een rechter is voorgeleid.”

Gerechtshof Den Haag, 9 juli 2024, [ECLI:NL:GHDHA:2024:1099](#)

- Omstandigheden insluiting

ook hier is niet naar voren gekomen dat het belang van [appellante] bij een behandeling met menselijkheid, rekening houdend met haar behoeften en leeftijd, voor de politiecellenbewaarders een ‘eerste overweging’ is geweest als bedoeld in artikel 3 lid 1 IVRK.

- Kleding en studieboeken
- Bezoek moeder achter glazen wand
- Geen info folder ontvangen
- Niet verstrekken halal voedsel
- Geluidsoverlast van andere gedetineerde volwassenen
- Niet 2x per dag luchten
- Plaatsing in een observatiecel

Gerechtshof Den Haag, 9 juli 2024, [ECLI:NL:GHDHA:2024:1099](#)

De conclusie is dat het hoger beroep van [appellante] slaagt. Bij deze stand van zaken komt het hof niet toe aan beoordeling van de b)-grond uit de *Begaclaim*-rechtspraak. Het hof zal het bestreden vonnis daarom vernietigen, de gevorderde verklaring voor recht uitspreken, de zaak wat betreft de vergoeding van materiële schade naar de schadestaatprocedure verwijzen en de Staat als de (overwegend) in het ongelijk gestelde partij veroordelen in de proceskosten van beide instanties.

Vragen/discussie/naar huis! 😊

Contact?

e.huls@law.leidenuniv.nl

